Ükstknummer 5 kop.

Kõigi maade töölised, ühinege!

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган эстонск. секций Ц. К. Р. К. П. и Сев.-Запада :: Бюро Ц. К. Р. К. П. ::
W.K.P. keskk. ja Põhja-Lääne büroo Eesti sektsi. häälekandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Awatud kella 10—7.
Telefonid: Toimetus — 533-86, telefoda — 171-41.

Edasi

Kuulutuste ja tellimiste hinnad

Kuulutamine		Tellimine	
esimesel lhk.	3 r. kul.	Linnades	1 kuu — 1 rbl.
viimasel „	1 „ „	aasta	— 11 rbl.
keskmistel „	6 „ „	Maal	1 kuu — 50 kop.
k.-har. ak.	20 k. „	aasta	— 5 rbl. 50 kop.

E.-Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odawam.

Nr. 87 (2287) Neljapäewal, 16. aprillil 1925 8. aastakäik

Inglise iseseiswate tööliste partei konwerents.

Fascistid kaitsewad „sotsialiste“.

Londonist, 14. apr. Glosteri linnas, kus harilikult elab Inglise kuningas, kutsuti Inglise iseseiswate tööliste partei konwerents kokku. Konwerents tõendab, et partei teeb uue sammu kodanlusega lähenemiseks.

Glosteri linn on üks pää Inglise kodanluse toetuse punktiks. Ja ikkagi tuldi selles linnas iseseiswate tööliste parteile wastu. Kohalikud fascistid panid ette oma abi konwerentsil korra alalhoidmiseks. Isegi waielused parempoolsete ja pahempoolsete parteide wahel kandsid rahulist iseloomu. Ettepanek sellekohta, et partei administratiiwsele nõukogule tagasianda aruannet tema ajaloost ühes „Sinowjewi kirjaga“, sest et nõukogu selles asjas midagi pole ärateinud, wõeti 286 hääleenamusega wastu. Sellele oli wastu 261 häält.

Katsed kommisjonile tagasisaata aruannet nõndanimetatud Dawesi plaanist, mis Saksamaad orjastab lükati suure hääleenamusega tagasi.

Iseäranis olid elawad waielused Mac-Donaldi walitsuse tegewusest. Tööstuse keskkohtade saadikud tõendasid, et sisuliselt ei erinenud Mac-Donaldi tööliste walitsuse tegewus wanameelsete Baldwini walitsusest.

Resolutsioon, mis ette pandi tööliste walitsuse tegewuse kohta, wõeti 389 häälega wastu. Wastu oli 139.

Prantsuse-Türgi leping.

Berliinist, 14. apr. „Fossische Zeitung“ annab edasi, et Franklin Buionil läks korda Angooras ettewalmistada Prantsuse-Türgi lepingut, mille allakirjutamist on oodata Kemal-pascha poolt mais ehk juunis Pariisis.

Leping annab Prantsusmaale Türgimaa poolt need õigused, mis olid waremalt enne sõda Saksamaal. Pääle selle kindlustab Türgimaa Siiria iseseiswust, mille wastutasuks annab Prantsusmaa luba Türgimaale kontrolli pidada Bagdadi raudteel, edasi annab autonoomia Aleksandriale, Antiokiale ja Aleppole.

Londoni ajalehe kirjasaatja, kes seda teadet üle andis, kinnitas, et selle lepingu tegemine on juhitud üheltpoolt Inglismaa, teiseltpoolt — S. N. W. Liidu wastu.

Samal ajal teatab Konstantinoopoli ajalehe „Mateni“ kirjasaatja, et Inglise walitsus pööras ettepanekuga Türgi walitsuse poole teha kokkulepet Mossuli küsimuse kohta enne eelseiswat Rahwaste Liidu istangut.

Söjaline liit Serbia ja Rumeenia wahel.

Wiinist, 14. apr. Jugo-Slaawia walitsusringkondadele lähedal seisew Sagrebi ajaleht „Tageblatt“ teatab, et läbirääkimised nende mõlemate riikide wahel uuest Balkani liidust ja sõjalisest ühendusest on teostumise eel. Oodatakse Serbia-Rumeenia sõjalise kokkulepe allakirjutamist.

Ärahirmunud lordid.

Londonist, 14. apr. Inglise äärmised kodanluse parempoolsed parteid sõimawad S. N. W. Liitu Inglise-Nõukogude ametühisuse konwerentsi resolutsiooni awaldamise puhul. Inglise panga omanikud kinnitawad, et pääle selle konwerentsi muutusid Inglise ametühisused Moskwa mõjualusteks. Wanameelsete ajalehed kisawad „rewolutsioonilisest salanõust“. Awaldatud üleskutses teatawad nad, et kõlab uus rewolutsiooniline märgukiri, mida seni ei olnud märgata Inglise ametühisuste wäljaastumistes. Kõik Inglise parempoolsete parteide ajalehed kordawad sagedasti Sinowjewi nime.

Walitsuse kriis Prantsusmaal.

Briand loobus walitsuse moodustamisest.

Pariisist, 14. apr. Briand ütles lõpulikult ära uue walitsuse moodustamisest.

Briand'i äraütlemise põhjused.

Pariisist, 14. apr. Briand nimetas oma äraütlemise põhjuseks sotsialistide äraütlemist walitsusest osa wõtta, kuna nende tingimised, millega nemad walmis olid walitsusest osa wõtma, wastuwõtmatud olid.

Kabineti kokkuseadmine jäeti Painleve hooleks.

Pariisist, 14. apr. Presidենt Doumerque pakkus Painlevele uue kabineti kokkuseadmist. Painleve annab wastuse homme, kui tema oma mõtteosalistega nõu on pidanud.

Pääministriks saab Painleve.

Londonist, 14. aprillil. „Daily-Telegraph“ teatabel walitseb Inglise poliitilistes ringkondades arwamine, et pääministriks saab Painleve, kuna Briand wälisministri kohale asub. See walitsus jatkawat Herriot nii sise- kui wälispoliitikat.

Kokkuleppelased on kodanluse toetamise poolt.

Pariisist, 14. apr. Sotsialistide partei rahwuslik nõukogu ütles ära Briand'iga ühestöötamisest, sest Briand on poliitiline isik, kes liiga on kompromiteerinud (häbistanud) sotsialiste. Kuid see ei tähenda weel, et sotsialistid sugugi osa ei wõta tulewasest ministeeriumist.

Ainult Seine organisatsioon, kes kardab kommunistliku partei mõju Pariisi piirkonnas, püüdis koosolekul mõnede segaste sotsialistlikkude sõnakõlksudega esineda. Teiste sotsialistide juhtide kõnedest ei kõlanud aga mingit häält klassiwõitlusest ja proletariaadi huwidest. Just selle wastu, päewakorras mindi edasi, ilma arutusele wõtmata kommunistide üleskutset ühiseks wõitluseks.

Kommunistliku partei ettepanek sotsialistidele.

Pariisist, 14. apr. Prantsuse kommunistliku partei poliitbüroo pööras Prantsuse sotsialistliku partei rahwusliku nõukogu poole kirjaga, milles juhitakse tähelpanu nende kurbade järelduste pääle, mida töi pahempoolse bloki walitsus nii sise- kui wälispoliitikas.

Poliitbüroo paneb sotsialistlikule parteile ette luua ühist wäerinda wõitluseks tagurlise senati, wõimu haarawate pankiiride ja kaswawa fascismi wastu. Wõitlust peab pidama ühise ametühisuse liikumise ja tööliste-talupoegade walitsuse eest.

Punased ametiühisused ühise wäerinna poolt

Pariisist, 14. aprillil. Unitaarne töökonföderatsioon tegi ettepaneku reformistlikule töö-konföderatsioonile luua ühine ametühisuste wäerind tulewastel wäljaastumistel. Ühine wäerind peab ajuma ainult proletariaadi huwide seisukohal. Selleks paneb unitaarne töö-konföderatsioon ette kutsuda kokku ühist konwerentsi mõlematele töö-konföderatsioonidele, et arutada ühise wõitluse wiisisid ühise programmi alusel.

Pankiirid on rahutud.

Berliinist, 14. aprillil. Stresemanni hääletoru „Die Zeit“ tähendab selle lodewa seisukorra pääle börsel, mis on tekkinud walitsuse kriisist Prantsusmaal ja Hindenburgi kandidatuuri ülesseadmisest Saksamaal.

Hindenburg ei saa presidendiks, kui dollar sõna wõtab.

New-Yorgist, 14. apr. Wastuseks Hindenburgi kandidatuuri ülesseadmisel Saksamaa presidendi kohale alandas Ameerika börse Saksamaa paberiraha kurssi, eraldi Saksamaa suurtööstuse ettewõtete aktsiaid, näituseks: Kruppi tehaste omasid jne.

Ameerika ajalehed kirjutawad: Hindenburgi wiimane samm wõib Saksamaa rahwast wiia sügawasse õnnetusse.

„Hindenburgi walimine on õnnetuseks Euroopale“.

Isegi Mussolini ei aita.

Berliinist, 14. apr. Parempoolsete ajakirjandus awaldab wäljamaa ajalehtede arwamisi, mis äärmiselt kasulikud Hindenburgile. Pahempoolsete ajakirjandus loob selles asjas suurt lärmi. Üks parempoolsetest ajalehtedest kriipsutab alla, et suurtööstuse ajakirjandus juhib tähelepanu Mussolini pääle, kes terwitab Hindenburgi kandidatuuri.

Demokraatlised ajalehed teatawad sel puhul, et kuigi see teate õige oleks, siis toetab Hindenburgi kandidatuuri ainult üksi Mussolini, kes näeb karmis diktatuuris ja rahwa meeleolu mahasurumises oma süsteemilist riigi juhtimise wiisi.

Kas wabastatakse Lanzuzki.

Moskwasse jõudis Poolast Rosta kirjasaatja sm. Kowalski, kes, nagu teada, andis oma teated Lanzuzki protsessi üle. Waatamata, et asja arutatakse kinniste uste taga, läks sm. Kowalskil korda kui süüalune usaldatud isikul saalis wiibida.

Praegu wiiakse Lanzuzki Lodsi linna, kus sõjakohus algab uut tema wastu tõstetud küsimust arutama. Seda protsessi organiseerib Poola kohus ilma wannutatud kaasistujate osawõtmata, sellepärast on wõimalusi Lanzuzki õigeksmõistmiseks weel wähem.

Awaldawad meelt ka ilma lubata.

Tokiost, 14. apr. Tokio politsei lubas töölistele meelt awaldada 1. mail tingimisega, et iga 30—40 sammu wahel rongikäigus oleks politseinikkude salk. Samuti oleksid rongikäigu ees ja taga politseinikkude salgad. Mingisuguseid lippe, wäljaarwatud rahwuslised, töölised kanda ei tohi. Niisama ei tohi laulda rewolutsioonilisi laule, peatada kõnede pidamiseks ega korraldada massilisi miitinguid.

Kurdlased on lõpulikult purustatud.

Konstantinoopolist, 14. apr. Mässajad kurdlased panewad Gendshi raioonis meeleheitlikult wastu. Nende seisukord on lootuseta. Nad on ümberpiiratud ja kannatawad sõja ning tarbeainete puuduse. Nende kaotused tõusewad wiimastes lahingutes üle 5.000 inimese surnutena. Hilja õhtul saadi teated, et Türgi walitsuse wäed on oma alla wõtnud Gendshi linna, wiimane oli mässajate tähtsam toetuspunkt.

Uus walitsus mässawates raioonides.

Konstantinoopolist, 14. apr. Kui mäss maha surutakse, seab Türgi walitsus sisse uue korralduse mässawates raioonides. Need raioonid jagatakse üksikutesse maaladesse ja iga wiimase ettesotsa pannakse sõja kuberner.

Kõik ümberrändawad suguharud koondatakse teatawatesse kesklohtadesse. Sandarmite ja sõjawäe osad saawad tuntawalt neis ringkondades suurendatud.

Milline õnn.

Pariisist, 14. aprillil. Belgia kuningas Albert tegi Vanderweldele ettepaneku kokkuseada uut kabinetti.

Rewolutsioon Guatemalas.

New-Yorgist, 14. apr. Mexikost saadud teadete järele puhkes Guatemala wabariigis (Kesk-Ameerikas) lahti mäss praeguse reaktsioonilise walitsuse wastu. Täpsemad teated puuduwad.

Inglise kaewanduse töölised saadawad saatkonna S. N. W. Liitu.

Londonist, 14. apr. Inglise kaewanduse tööliste ühisuse pääsekretäär Cook teatas, et kaewanduse töölised saadawad oma saatkonna S. N. W. Liitu. Saadikud on kutsutud nõukogude kaewandustööliste poolt juulikuu konwerentsile.

Protest sm. Roy wäljasaatmise wastu.

Pariisist, 14. apr. Hindude kaitsekomitee, millesse kuuluwad Henri Barbusse Madlene Marx, Hamp ja teised, awaldasid energilist protesti sm. Roy wäljasaatmise wastu Prantsuse walitsuse poolt, kelle „ainukeseks kuriteoks“ oli wõitlus Hindu rahwaste kurnamise wastu.

Komitee protesteerib Prantsuse walitsuse allumise wastu Inglise imperialismile ja kutsub kõiki wabaduse ja õiguse ihkajaid toetama seda protesti.

Ülewenemaaliste ametühisuse kesknõukogu otsus tööliste kooperatiiwide kohta.

Ülewenemaaline ametühisuste kesknõukogu määras kindlaks, et tööliste kooperatiiwid müüksid kaupu kõigile elanikkudele. Juhtumisel, kui tuntakse terawat puudust esimeses järjekorras tarwitawatest tarbeainetest, jätta tööliste kooperatiiwidele õigus müüa neid tarbeaineid ainult kooperatiiwi liikmetele.

Töötawate intelligentide laste wastuwõtmine kõrgematesse koolidesse.

Ülewenemaaline ametühisuste kesknõukogu presiidium otsustas, et eelseiswal aastal antakse tööd-tegewate intelligentide laste jaoks 10 protsenti kohte kõrgematesse koolidesse. Neid kohti on üle 858.

Kohtade ärajaotamine tööd-tegewa intelligentide laste jaoks sünnib ametühisuste kaudu järgmistele gruppidele inseneride ametühisuses, arsti, teadusliku ja kunstitööliste sektsioonide liikmetele.

Laenuandmine erakapitaalile.

Riigipanga juhatuse esimees sm. Tumanow jutuajamises kaastöölisega teatas:

Esimeses järjekorras antakse laenu erakapitaalile, mis rahuldab wäikekaplust.

Meie riigiorgaanide poolt ettepandud eraäride ja isikute wekslid wõetakse panga poolt takistamatult wastu.

Enneolemata tormihoog Taschkendi raudteel.

Eila hommikul sai teedekommissariaat Orenburgist sõnumi enneolemata tormihoost Taschkendi raudteel. 250 wersta ulatuses on lõhutud telegrafi liin, sest tormihoog kiskus wälja postid. Tormihoog läks üle lumemaruks. Wõeti tarwitusele abinõud ühenduse jaluleseadmiseks.

Tramwailiikumine pühadel.

Linnaraudteede walitsus seadis kokku järgmise tramwailiikumise kawa pühade ajal: 17. aprillil — harilikult, 18. apr. (laupäewal) kella 8 homm. kuni kella 1 öösel, puhkepäewal 19. aprillil — kella 12 päewal kuni 12 öösel, esmaspäewal 20. aprillil — kella 8 homm. kuni kella 1 öösel. Wagunite arwu suurendatakse, kui sõitjaid palju.

Rahanduskapitaal ja meie kaubanduslik ringijooks.

Uue majanduspoliitikale ülemineku juures awasime meie ukſed erakapitaalile. Ei ole juttugi mingisugusest erakapitaali „kutsumisest“, „meelitamisest“. Küsimus seisab selles, et paremini kokkukõlastada erakapitaali tööd meie riigi ja kooperatiiwse kaubandusega.

Kaubandusliku ringijooksu korraldamise juures tuleb ilmsiks riigi kaubanduslik kapitaali puudus. Eriti on seda märgata, kui wõrrelda kaubanduse kaswamist tööstuse kaswamisega. Tööstuse edenemine on kiirem kaubanduslik kapitaali kuhjamisest. See põhjus sünnib enam tähelepanelisem olema erakapitaali tõmbamises üldisesse kauba ringijooksu.

Asjalugu seisab selles, et meie erakapitaal elas üle erilise marulise aja oma kujundamises endise ennesõjaaegse kaubanduse waremetel. Eneseſtki mõistetaw, et „sõjalise kommunismi“ ajal oli kaubanduse osa tähtsuseta, õigemini öeldes — see ei olnudki kaubandus, waid sahkerdamine. Meie ülemineku puhul uue majanduspoliitika juure püüdis erakapitaal kaudsel teel seisukohta tagasi wõita. Kõigil on ju meeles igasuguste majanduslikkude kuritarwiduste kohtuprotsessid, milles nägime, kuidas erakapitaal warguse ja pettuse teel omale jalgealust luua püüdis.

See õnneküttide nummer ei läinud aga läbi. Nõukoguwalitsus näitas, et tööliste ja talupoegade poolt loodud warad kodanluse kätte enam tagasi ei lähe. Selle aja tagajärjeks wõib pidada, et spekulandid kaupmeestel wõimaluse tegutsemiseks wõtsid. On rohkesti kaupmehi, kes tõsiselt töötada tahawad. Paljud erakaupmehed, kellel praegu kapitaali ei ole, wõiwad oma kogemustega siiski õige kasulikud olla, wõiwad kaubanduslikkude sidemete sõlmimises palju ära teha.

Wiimase ajani wõttis erakapitaal omale ühisuste ja aktsiaseltside wormid, püüab kõige kindlamat sidet luua nii riiklikkude ja kooperatiiwsete kaubanduslikkude organisatsioonidega. Selle juures tähendab erakapitaal, et ta täiesti neist hindadest kinni peab, mida määrab sisekaubanduse rahwakommissariaat.

Praegune maksustamise süsteem on rajatud sellele, et wõidelda kaelakohtuliku ollusega. Sarnane erakapitaali „edenemisejärk“ on nüüd lõpule jõudmas. Maksustamise järelwaatuse küsimus on juba päewakorda wõetud. Selle juures on ilmsiks tulnud, et kohtadel sagedasti walesti tarwitatakse ka neid norme, mis praegu olemas. Seda on arwestanud sisekaubanduse rahwakommissariaat, kes ühes rahwa rahanduse kommissariaadiga nüüd terwe rea abinõusid wälja töötab, mis maksustamist normaalsetesse roobastesse wiib. Ka laenuandmises erakaubandusele tehtakse rida kergendusi.

Erakaubandusel on nõukogude wäikemüügil suur tähtsus ja seda kauemaks ajaks.

Edenew tööstus ja põllumajandus wõimaldawad suure osa produktsiooni wäljaeraldamiseks erakaubanduse kapitaali tööks, kui erakapitaal õieti mõistab oma ajaloolist ülesannet ja osa praeguses nõukogulises korras. Kõik see ühtewõetult loowad soodsad tingimused nõukogude riigile, andes kaupasid töölistele ja talupoegadele enam madalama hinna eest, sest erakapitaali wäljaminekud, praeguse poolsalajase krediiteerimise juures on wõrdlemisi suured.

Suurte kapitaalide juurewoolu kaubandusesse ei maksa muidugi oodata. Wäga wõimalik, et erakapitaal satub sega-ettewõtetesse, kust ka riik osa wõtab. Igal juhtumisel on aga käesolew silmapilk erakapitaalile kõige soodsam oma koha leidmiseks S. N. W. Liidu sisekaubanduses.

„Elagu üleilmline sotsialistlik rewolutsioon!“

Kaheksa aastat tagasi seadis sm. Lenin Soome waksali juures tööliste madruste ja soldatite ees esimest korda Wenemaal töölisteklassi konkreetse wõitlussihi üles hüüdsõnaga: „elagu üleilmline sotsialistlik rewolutsioon!“

See hüüdsõna weebruari rewolutsioonis oli täiesti uus ja paljudelegi arusaamata. Kuid Lenin, olles Schweitsis, juba tundis ja nägi, et Wenemaal on täiunud endine enamlaste hüüdsõna: „rewolutsiooniline tööliste-talupoegade diktatuur“, olgugi teises kujus, kui seda ette kujutati. Kuiwõrd „tööliste-talupoegade rewolutsiooniline diktatuur“ oli mõistetaw enamlastele kui rewolutsiooni esimene aste, oli loomulik, et sellest astmest tuli rewolutsioon üle wiia teisesse astmesse — „sotsialistliku rewolutsiooni“ astmesse.

Lenin oma kuulsates põhilausetes tähendas: „Olewa silmapilgu iseäraldus Wenemaal on üleminekus esimese rewolutsiooni astmest, mis andis proletariaadi teadusliikuse puudulikkuse ja organiseerimatuse tagajärjel wõimu kodanluse kätte — tema teisesse astmesse, mis peab wõimu andma tööliste ja talupoegade kehwemate kihtide kätte.“

Wana hüüdsõna ülewalhoidmine on koha pääl tantsimine ehk samm tagasi, kuiwõrd Wenemaal teostus kaksikwõim: ajutise walitsuse kõrwal, mis on kodanlik walitsus, on teine kaswaw walitsus: tööliste ja soldatite saadikute nõukogud.

See teine walitsus ongi tööliste talupoegade walitsus, kelle kätte wõim peab minema.

Ainukene asi, mis wõimaldas tekkida kodanlikul walitsusel, on wähemlaste ja es-eride — sotsialist-schowinistide ja sotsiaal-kaitselaste mõju massi pääle, kes kodanluse wõimule upitas. Kodanlik walitsus ei suuda otsustada ei sõja küsimust, sest ta on imperialistlik ja sõjajatkamise poolt imperialistlikul alusel, ta on jõuetu tööstuse ja põllumajanduse küsimust otsustama, sest nende otsustamine käib nende eneste wastu. Need küsimused on aga tarwis otsustada. Sõja, maa, tööstuse ja näljaküsimus praegses olukorras on aga wõimu küsimus.

Ainult tööliste ja kehwtalupoegade wõim wõib neid küsimusi lahendada ja see tähendab sotsialistlikku rewolutsiooni. Mingisugust toetust ajutisele walitsusele! „Mitte parlamentaarne wabariik, tööliste saadikute nõukogust tagasi pöörata oleks see sammuks tagasi, waid tööliste, moonakate, talupoegade saadikute nõukogud üle maa, alt üles“.

Sarnased sihid seadis sm. Lenin Wenemaa tööliste klassile ette, jõudes 16. aprillil Wenemaa pinnale.

Kuid Lenin ei olnud unistaja, waid sihtide kättesaamiseks ei seadnud ta mingisuguseid õhulossisid üles, waid wõttis tegeliku olukorra nagu ta on. Nõukogude wõim on algrakukeses olemas, kuid tema juhid „pimestawad tööliste arusaamist, kaswatawad wäikekodanlikku unistust, kindlustawad kodanluse mõju hulkade pääle, kuid ei wabasta hulkasid selle mõju alt“.

Ajutist walitsust on tarwis kukutada, kuid teda ei saa nüüd kohe kukutada, sest ta toetab end nõukogude pääle.

„Et wõimuks saada, selleks peawad iseteadlikud töölised enamuse oma poole wõitma... Meie ei ole blankistid, ei ole mitte wõimuhaaramise poolehoidjad wähemuse poolt. Meie oleme marksistid, proletaarse klassiwõitluse poolehoidjad, wäikekodanliku wingu, marurahwusluse ja kaitsesõjaliktuse, kodanlusest äraripuwuse sõnakõlksude wastu“.

Massiide ärawõitmine seati päewakorrale. Massiide wabastamine wäikekodanlikust sotsiide ja kodanluse mõjust, et üle minna sotsialistlikule rewolutsioonile.

Wõitlus massiide pärast läks üle juulipäewade, üle werise surwe, kuid mass tuli järele ja oktoobril purustas kodanluse wõimu ning teostas tööliste ja kehwtalupoegade walitsuse Nõukogude näol.

Seitse kuud oli tarwis selgituslikku, kaswatuslikku ja organisatsioonilikku tööd ennem kui rewolutsiooni esimesest astmest üle sai astuda teise astmesse.

Lenin juhtis rewolutsiooni laewa sotsialistliku rewolutsiooni lainetesse ning Kommunistlik partei, Kommunistlik Internatsionaal wiib teda edasi.

Ning kaheksa aastat hiljem hüüame ikka: **„Elagu üleilmne sotsialistlik rewolutsioon!“**

J. Palwadre.

Soome „rumal“ saadik.

Meie tõime mõne päewa eest teate, et Soome saadik Londonis kõne on pidanud, kus tema sõna-sõnalt ütles:

„Meie ei ole mingisuguses wahekorras Wene ja wenelastega. Meil pole midagi ühist nendega, meie nende keelt ei oska — ei taha ka õppida. Peaks meie ja Wene wahel tüli tekkima, siis katsume end kaitsta. Usume, et see meile wõimalikum, sest kaitseprobleemi lahendamine ei ole meile wõimatu. Soome kaastunne peab alati Rootsi poole sihitud olema. Kui küsitakse: mida oleme meie Wenelt saannd? — siis wastame: mitte midagi!“

Nüüd tähendab „Suomen Sosialdemokraatti„ nimetatud kõne kohta:

„Misugune äärmise rumaluse lillekimp! Ja terwe ilm teab — on ju kõne telegraafiteel pasundatud igale poole, — et meie rumal saadik Londonis on jälle pidanud ühe rumala kõne, kõne, mis ei ole mitte ühe rumala saadiku rumal aprillinali, waid Soome walitsuse seisukoht suhtumises wälisriikidesse. Saadik Donner esitab ju Soome riiki ja walitsust Inglismaal, mitte ennast. Kõne on magus suutäis terwele ilmale, seda saadetakse laiali selleks, et meie üle naerdaks...

„Ainuke lohutus selles wiletsuses“, ironiseerib leht edasi, „on see, et wenelased üldse humorist arusaaja rahwas ja soowitawasti wõtawad härra Donneri kõne niisugusena nagu ta oli — rumala aprillinaljana. Sest ei wõi ju keegi saadik Donnerit tõsiselt wõtta. Ta pole kogu saadikuks olemise ajal muud kui rumalusi teinud.

„Kuid walitsus peab wõtma asja tõsiselt. Riigil pole wõimalust pidada tähtsal saadikukohal niisugust narri, kes meid „terwe ilma silmade ees naeruwääriliseks teeb ja kes oma rumala naljaga wõib, jumal teab missugustesse sekeldustesse wiia. On tõesti aeg parandada wiga, mille parempoolsus 1919 a. ümber tegi, siis, kui ta saadikute kohtadele niisuguseid Donneri taolisi „suurmehi“ määras“.

Rahwamajandus.

Nõudmised traktorite pääle.

Ühistegewusesse kogunud talurahwas seab kohaliste ühisuste ette suured nõudmised traktorite suhtes käesolewal põllumajanduse hooajal. Küla kooperatsiooni ühisus sai kohalistelt ühisustelt tellimise 5.500 traktori pääle. Kuid kõiki neid tellimisi küla-kooperatsiooni ühisus täita ei suuda, sest põllumajanduse kooperatsiooni poolt anti talle kõigest 300 traktorit. Käesolewal ajal jõuawad traktorid wäljamaalt kohale ning neid saadetakse kohtadele. 15 aprillil on päralejõudnud traktorid kõik kohtadele saadetud.

Küla-kooperatsiooni ühisuse eestwõttel organiseeriti kohtadel erilised kursused traktorijuhtide ettewalmistamiseks. Käesolewal külwihooajast wõtawad osa 3.000 traktorit. Igaüks neist wõib ära künda 150 kuni 200 dessatini.

Õhulaewad põllumajanduses.

Käesolewal ajal organiseeritud „Wabatahtliku õhulaewanduse seltsi“ juure komisjon, mis koosnes paljudest organisatsioonide esitajatest, töötas wälja plaani, kuidas kasutada õhulaewu wiljahäwitajate wastu wõitlemises.

Wäiketööstuse maksude muutmine.

Riikliku planeerimise kommisjoni presiidiumis arutati wäiketööstuse otsekoheste maksude seaduse muutmist.

Sääl leiti siis: käsitöölised ja wäikeettewõtjad, kes elawad ja töötawad küla ehk linna maakohtades, ilma et tarwitaks palgatööjõudu, tarwitades ainult eneſe ehk perekonna liigete abi, tulewad tööstuse ja sissetulekute maksudest wabastada. Erilise sisseseade ja mehaanilise jõumasina tarwi-

Ameerika fascistid.

D. Tumannôi juhusterikas jutustus.

Tõlkinud **W. R.**

XVI.

Wiimane hoop.

«Hallo — Jack!»

«Hallo, Dawis! Peksame täna neetud töölistel küljed pehmeks! Mis teie arwate sellest?»

«Mis sääl mõtelda. Julgewad nemad siis wastuhakata? Ja kui julgewad — siis kuul neile kuklasse».

«Ku-Klux-Klan maksab 20 dollarit öö eest. Räägitakse, trust annab weel 10.000 dollarit selleks».

«Jah, ka siiasõitnud aitawad meid. Tugewad poisid. Ainult kõik waikiwad nad. Noh, Chicago Ku-Klux-Klan teab juba keda saata. Täna külastame neetud streikijaid!»

«Elagu Kesk trust!»

«Elagu suur Ku-Klux-Klan».

Sarnaseid lauseid wahetasid walges näokatetes inimesed — kohaliku Klani liikmed, kogudes kell 12 öösel kogumispunkti — Wiie ülespoodu platsile.

Kella 12 paiku oli plats ja selle juure wiiwad uulitsad täidetud inimestega walgetes rüüdes ja walgete pääkottidega, käes tasku elektrilaternad, kes wahetasid oma wahel naljasid ja sõbralikke sõimusõnu. Sõjariistade kaasawõtmine oli keelatud. Kuid paljudel, iseäranis sissesõitnutel, rippusid rüü alt kepid ja lühikesed jämedad malakad.

Kella poole ühe ajal hakkasid juhid inimesi osadesse seadma sõjawäe korras. Siis tekkis aga segadus. Sissesõitnud reamehed ei tahtnud alluda kohalikkudele juhtidele! Oli näha, et nad meeleldi tüli otsisid! Ja leidsid! Wiie minuti pärast oli kogu plats, kus asusid maskeeritud kogud, üks ühine kakeluskoht, kus kõlasid löökide müra, haiged ja sadade inimeste wandesõnad. Politseinikud seisid waikselt kõrwal, waadeldes kapitalistide kaardiwäe peksmist. Neil oli kõwasti keelatud Ku-Klux-Klani asjade wahele segada.

Lõpetades uulitsa kakelust, liikus wõitjate salk fascistide saladusliku staabi juure.

Metsiku karjumisega maja ümber piirates, kakelusest joobunult ja tugewasti sõimates kohalikku Klani, tassisid maskeeritud töölised kõik majast wälja, ja panid maja enese põlema, mahutades sinna mitu dünamiidi patrunit. Krasnow, kes tundis maja sisemust, juhatas isiklikult häwitustööd. «Surma tuppa» paigutati kõige tugewam patrun. Kui tuletõrjujate komando kohale jõudis, leidsid nad ainult suitsewad aherwarred sünge kiwi hoone asemel.

Maskeeritud töölised, tugewasti peksa ja muljuda saanud, kuid siiski õnnelikud, et nüüd enam streiki ei lämmatata, läksid majadesse laiali, teel purustud Ku-Klux-Klani lõhkikäristud rüüsid seljast heites.

«Kokkupõrge Ku-Klux-Klani kahe salga wahel. Klani pääkorter purustud. Trust tunnistas tööliste nõudmised õiglasteks».

Sarnased imestustäratawad märkused ilmusid päewa järele kõigis kohalikkudes ajalehtedes, mis uuesti korralikult ilmuma hakkasid. Trust wõttis kõik streigikomitee nõudmised wastu ja töölised asusid tööle. Trust oli wõidetud! Kuidas töölised selle wõidu said, teadsid nad ainult ise, sagedasti lõbuga meele tuletades seda pääpesu, mida sai neilt Ku-Klux-Klan. Sellest teadis ka weel sm. Krasnow — kommunist ja Kominterni liige, kes järgmisel hommikul lahkus oma aeroplaanil Townsherrest.

Tema lendas teise linna, kus süttis uus streik ja kus partei juhtiwa liikme juuresolek tarwilisem oli kui siin.

(Lõpp).

tamine ei wõi olla maksude päälepanemise aluseks.

Kõik need asutused, nii kui näituseks weskid, tanguweskid, wõiwabrikud ja metsasaagimise kohad, mis kuuluwad eelpool tähendatud piiride alla, wõtawad omale 1. järgu tööstuse ettewõtete patendi.

Käsitöölised ja wäikeettewõtjad, kes määruse järele kuuluwad esimese järgu maksu patendi alla, kui nad tarwitawad 1 palgatöölist, wabastatakse sääljuures nad sissetuleku maksust.

Ettewõtte juures, kui tarwitada 1 kuni 3 õpipoisi abi, kes mitte üle 18 a. wanad, wõimaldakse niisama kergendusi. Ule 3 õpipoisi palkamine loetakse kui tööliste palkamist ja arwatakse kolm õpipoissi ühe töölise pääle. Wäikeettewõtjad ja käsitölised 2—3 töölisega, walides 1. järgu patendi, wabastatakse tasandusmaksu maksmisest, mille juures aga patendimaksu suurus kõrgendatakse harilikust määrast 100 protsenti.

Walmistuse, tööstuse ja kooperatiiwsed ühisused ja artellid, millesse kogunud külakohtades elawad wäikeettewõtjad, wabastatakse tööstuse-sissetuleku maksudest, kui nende liikmed on käsitölised wõi wäikeettewõtjad, kes wastawad ülewaltähendatud tingimistele, waatamata selle järele, kas see töö sünnib ühiskondlistes töökodades ehk artelli liikmete juures kodus.

Need kergendused laiendatkse edasi ka nende wäikeettewõtjate, tööstus-kooperatiiwsete ühisuste ehk artellide pääle, kes linnades asuwad ja kooperatiiwsete ühisustesse kogunud kas wabariiklises wõi üleoblastilises ulatuses.

Wäikekaupluse hindade alandamine.

Wäikekaupluse hindasid on alandatud 10 protsendi wõrra. Möödunud aastal alandasid kõik Leningradi kooperatiiwsed organisatsioonid kord-korralt toitainete hindasid.

Keskmiselt on aasta jooksul wäikekaupluse hindasid alandatud 10 prots. wõrra.

Inglismaale müüakse 800 tuh. puuda lehma wõid.

Tehti lepingud Inglise kaubandusliste äridega 800 tuhande puuda lehmawõi müügi pääle. Käesolewal ajal saatkond, mis sel puhul Londoni sõitis ja sääl lepingu tegi, jõudis tagasi. Wõi wäljawedu on juba alganud.

Igatahes wõib loota, et Siberi wõid käesolewal aastal weetakse wälja poole rohkem, kui seda tehti läinud aastal. Weetakse wälja umbes kolmweerand kõigist kokkuostetud wõist.

Kewadiseks külwiks — 41½ miljoni rubla laenu.

Praegusel korral on põllumajanduse pank kibedasti ametis laenude jagamisega nende abinõude jaoks, mis kewadise külwiga seotud. Waremalt kawatseti selle ettewalmistuseks anda 33 miljoni rubla, kuid panga põhikapitaali suurendamise tõttu awanes wõimalus seda summat suurendada. 1. aprilliks jagati wälja juba üle 41 ja poole miljoni rubla. Mun seas anti sellest summast ristikheina ja teiste rohuseemnete, kui ka sordiseemnete tarbeks 4 miljoni 678 tuhat rubla.

Pikemaajalisi laenusid on kohtadele saadetud 13 miljoni rubla eest. Wiimane summa kasutatakse ära pääasjalikult talupoegadele hobuste ostmiseks, tõukarja muretsemiseks ja põllumajanduslisste masinatega warustamiseks.

Laenuprotsendi alandamine põllumajanduslikku inwentaari ostmisel.

Keskpõllumajanduse pangas peeti terwe rida nõupidamisi, kus wäljatöötati talupoegadele laenuandmise uued määrused põllumajanduslikkude masinate ja riistade ostmisel. Kõige tähtsam nendes määrustes on talupoegade arwele wõetawate laenukohustuste protsendi alandamine. Masinate müümisel lähema aja pääle ei tohi need prortsendid wälja teha mitte üle 6 protsendi aastas. Pikema aja pääle müües — mitte üle 10 protsendi, 18 protsendi asemel, mis seni olnud.

Uue korraga tutwustamiseks, tema läbiwiimiseks, saatis keskp llumajanduse pank kohtadele omad inspektorid. Need inspektorid peawad igas kubermangus käsikäes riigi põllutööriistade ladude ja kohaliste kubermangu walitsuseasutuste esitajatega reguleerima põllumajanduslikkude masinate ja riistade müügi asja.

Leningradi kubermangu nõukogude 15. kongress.

Esmaspäewal awati Smolnõis aktuse saalis kohalejõudnud rahwakommissaride nõukogu esimehe sm. Rõkowi juuresolekul Leningradi kubermangu 15. nõukogude kongress.

Presiidiumi walitakse seltsimehed Sinowjew, Jewdokimow, Komarow, Tsõperowitsh, Glebow-Awilow, Lobow, Salutski ja teised.

Presiidiumi auliigeteks walitakse: Rõkow, Kamenew, Stalin, Kalinin, Dsherzhinski ja Frunse.

Sm. Sinowjewi sissejuhatuse sõna.

Sissejuhatuse kõnes tähendab sm. Sinowjew, et kongress on esimest korda koos mitte kui Petrogradi, waid Leningradi kongress. Sellega näitas S. R. W. Liit üles usaldust Leningradi töölistele ja talupoegadele kui ta meie linnale, ühes sellega ka nõukogule, andis Lenini nime.

Ma mõtlen, et kongress alguseks pääle, algades tööd kui Leningradi nõukogu, kuni lõpuni saab meeles pidama, millised suured ülesanded see ümbernimetuse fakt ta pääle pannud. Palun ette ülestõusta uinunud juhi mälestuseks (saadikud tõusewad püsti).

Pääle mandaatkomissjoni walimist ja päewakorra kinnitamist annab sm. Sinowjew sõna rahwakommissaride nõukogu esimehele sm. Rõkowile.

Sm. Rõkowi kõne.

Algades kõnet, tähendab sm. Rõkow, et enamjagu ettekandest on pühendatud S. R. W. Liidu sisemise olukorra küsimustele.

S. R. W. Liidu sisemine olukord määratakse ära esimeses järjekorras nende saawutustega, mis kätte saadud riigi majanduse üksikutel harudel.

Sm. Rõkow toob ette terwe rea andmeid, mis tunnistawad, kuiwõrd edasi on jõutud tööstuses, kuiwõrd põllumajanduses, meie rahanduse lihtsustamises, kaubaringjooksu ja raudtee liikumise arendamises, wõrreldes umpi esimeste aastatega.

Meie majandus kaswab wahetpidumatult.

Tööstus on käesolewal ajal ulatanud 70% ennesõjaaegse tasapinnani. Umpi ülemineku ajajärgul oli ta kõigist 18—20 prots. Suurem osa tema harudest töötab kasuga. Põllumajanduse ülesehitawat protsessi wõime iseloomustada külwipindade kaswuga (kuni 80—85% eelsõjaaegsest tasapinnast), maa ümbertööstuse paranemisega, enam kasulikumate taimeliikide — puuwilla, suhkrupeedi, lina ja teiste külwipinna laienemisega.

Tööliste ja talupoegade liit.

Üleminnes linna ja maa wahekorra juure, kriipsutab sm. Rõkow alla seda määratut tähtsust, mis on külal tööstuse suhtes. Linn seab korda tööstust, ainult korda seatawa tiinu alusel.

Tööstus peab püüdma wõimalikult odawamalt töötada. Kauba pää edasiwiijaks küll on just hind. Ainukene sild pingi juurest tiinu juure on pääasjalikult odaw hind. Hindade alandamises läinud aastal oleme saawutanud suuri edusamme tööliste ennastsalgawal jõupingutusel. Seda enam weel, et hindade alandamise hoogtöö töömiljakuse tõstmiseks peab edasi kestma endise jõuga ja energiaga, sest odaw hind ja kõrge tööwiljakus — on tööliste ja talupoegade liidu aluseks.

Kõwendame põllumajanduslikku kooperatsiooni.

Üksikasjalisemalt peatades kooperatsiooni ja erakaupluse küsimuse juures kriipsutab sm. Rõkow alla, et wiimane on meil tugewalt arenenud wäikekaupluses. Igatahes äärmiselt kahjulikult talitaksime kui püüaksime mõnesuguste administratiiwsete surwetega (millist mõnes kohas on praktiseeritud) erakauplust wäljatõrjuda.

Meie poliitika endiselt kooperatsiooni wastu peab olema maksimaalne kaastegewuse ja kaitseja poliitika. Kuid erakaupluse ja kooperatsiooni suhted peawad igatahes piirduma majanduslise wõistluse raamidega.

Kuid, et meie ise huwitatud oleme kaupade kiiresti edasiliikumisest linnalt maale, siis peame siin tarwitama erakapitaali abi, kuid midagi uuemat siin ei ole ning minnagisugust uut poliitikat siin ei aeta. On tarwis pöörata erilist tähelpanu põllumajandusliku kooperatsiooni arenemise pääle, mis omas arenemises peab muutuma pää wastukaaluks wõrsuwate kapitalistliste suhete wastu külas.

Punane sõjawägi Oktoobri wõitude kaitseja.

Uleminnes wälispoliitika küsimustele näitab sm. Rõkow, ei kuiwõrd jõusse jääwad kaks süsteemi nõukogude ja kapitalistliku — wastuolud, niiwõrd S. R. W. Liit pole sugugi kindlustatud igasuguste wäljaastumiste wastu kapitalistlikkude riikide poolt.

S. R. W. Liidu juriidiline tunnistamine ei kaota päämisi wastolusid. Need wastolud kestawad seni, kuni kestawad maailmas need kaks süsteemi.

Puudutades agressiiwseid wäljaastumisi (mis wäga wõimalikud wõiwad olla) kapitalistliste riikide poolt S. R. W. Liidu wastu, tähendab sm. Rõkow, et täpseid andmeid meil sarnaste kokkulepete kohta ei ole, kuid kahtlemata, et sarnaseid katseid on püütud teha ja olid. Milliste tagajärgedeni wiiwad sarnased katsed, see ripub ära edaspidisest rahwuswahelise poliitika arenemisest. Pääle üldise wiha, mis on kapitalistlikkudel riikidel meie wastu, käesolewal ajal mängiwad suurt osa wastolud nende riikide eneste wahel ja rääkimata rahust, walmistawad nad alaliselt sõja wastu üksteisega. Edaspidi, mis sünnib, kas wõidawad seesmised wastolud wõi kokkulepe üldise wiha alusel meie wastu, on raske ettekuulutada. Igaks juhtumiseks tuleb meil aga walmis olla igasuguste üllatuste wastu, ning jõudumööda hoolitseda endi riigipiiride kaitsmise eest, meie sõjawäe wõitluswõime eest. Seda enam on ta weel ajakohane, kui wõtame näituseks arwele Rosta teadaande Balti riikide kindralstaapide esitajate konwerentsi kohta, kuhu kuulusid ka Poolamaa ja Rumeenia.

Sellest teadaandest on silmapaistwalt selge, et meie Liidu wastu püütakse sepitseda sõjalisi wahejuhtumisi.

Sm. Rõkow lõpetab tähelpanu juhtides selle pääle, et meie saawutused sisemajanduslikus ülesehituses, riigi hää käekäigu paranemises ja Punase sõjawäe wõitluse wõimes on kõige paremaks kantsiks Oktoobrirewolutsiooni wõitude kindlustamisel (marulised kiiduawaldused).

Ohtusel istangul astus üles aruandega Leningradi kubermangu täidesaatwa komitee tööst sm. Tsõperowitsh.

Sm. Tsõperowitshi aruanne.

Kubermangu täidesaatwa komitee tegewus määratakse ära kõigepäält meie majandusliku elu olukorraga. Enam tähtsamad majandusliku elu küsimused jagunewad kolme rühma: põllumajanduse, tööstuse ja rahanduse küsimused.

Põllumajanduse kasw.

1916 aastal külwipind Leninradi kubermangus wõrdus 298.000 tiinuni, kuid 1924 aastal on meil olemas 295.000 tiinu külwipinda, s. t. 99% ennesõjaaegsest normist. Kaswab mitte üksi külwipind, waid ka selle kaswu laadiline koosseis muutub. Terawiljade arwel suureneb — rohuseemnete, linaseemnete külw ja kartulite panek. Niisama näeme kaswu loomakaswatuses. Hobuste hulk 1923 ja 1924 aastatest suurenes 16 tuhandeni. Samuti kaswab suurte sarwloomade arw.

Leningradi tööstus köweneb.

Meie ei saa öelda, nagu kaswaks tööstus sama kiirelt kui põllumajandus. Kaks, kolm aastat tagasi oli weel palju kartusi selle kohta, kuiwõrd täie koormawusega wõime nad lähemal aastakümnel käima panna. 1921—23 a. Leningradi tööstus jäi maha üldisest Liidu tööstuse kaswust. 1923—24 aastal Leningradi tööstus läheb ette Liidu üldisest kaswust. 1925 aastal see ettejõudmine ja kiire kasw muutub weel enam silmapaistwamaks.

Meie saawutused.

Esimest korda Leningradi kubermangus oleme elanud niikaugele, kus meie sissetulekud wäljaminekutega ots-otsaga kokku lähewad.

Rahwahariduse asutuste wõrk on suurenenud. 1923 a. oli külakoolisid 1390, aga 1924 [illegible] ai neid 1521. Samasuguse lugu on ka teiste hariduslikkude asutustega. Nii 1923 a. olnud 2044 asutuse wastu on meil 1924 a. — 2321 asutust. Oleme edasi jõudnud ka terwishoiu alal. Surewus on langenud ennesõjaaegsele tasapinnale, isegi madalamale.

Meie näeme tingimatalt kaswu põllumajanduses ja tööstuses. Sarnase päranduse juures wõib uus kub. täidesaatew komitee rahulikult asuda oma töö juure.

Eestlased S. R. W. Liidus.

Ärkas unest.

(Lelino asund., Kingisepa kr., Leningradi kub.).

Wiimasel klubi liikmete üldkoosolekul andsid aru kõik ringid pääle põllumajanduslika ringi juhataja. Koosolek pani ringi juhatajale ette tõmmata ettelugemiste pidamiseks kohalikku wilunud agronoomi, kes sellega nõus on.

Otsustati 1. mai püha pühitseda iseäranis pidulikult, millega lelinolased näitawad, et ka nemad elawad wabas nõukogude maal, kus meie wõime wabalt 1. maid pühitseda.

Seepärast elagu üleilmne töörahwa püha — esimene mai! Klubi liige.

Kod. Kiilil ei ole siin koht.

(Nurmekunde asund., Tweri kub.).

Nagu kuulda, olla kod. Kiilil, kelle läbi said bandiidid meie asundusega tuttawaks, andis neile lahkelt ulualust jne., oma kaitseks asundusest saanud 60 allkirja, mis igatahes, kui see õige on, wälja on antud mõne „grupi“ poolt.

Asunduse üldkoosolek aga 22. märtsil s. a. näitas weel kord ühel häälel wastuwõetud otsusega, et kod. Kiil on täitsa kõlbmata element, kelle paras koht oleks Eesti „wabariigis“.

Nurmekunde kodanikkudel tuleb weel kord pöörata wastawate asutuste poole, et kod. Kiil saaks siit wäljasaadetud.

Hääl.

Materjaalide kogumine asunduste tegelaste üle.

(Sulewist, Kaukaasias).

Poliitklubi otsustas kokkukoguda kõikide Sulewi asutajate, kooliõpetajate ja tähtsamate seltskonna tegelaste eluloode kirjeldusi ühes nende päewapiltidega. Kõik see materjaal jääb Sulewi klubi juures olewasse muuseumi osakonda mälestuseks.

Sulewi poliitklubi kirjatoimetaja
W. Ludwik.

Noorte elu.

Mõttewahetusena ja wastuseks Jürile.

Noorte ajakirja „Säde“ sisu küsimuse puhul tõusnud tuul ajakirjanduses on toonud soowituid laineid. Nii mõnigi neist weeredes wahutawalt kannab kaugelt, siiaajani sügawale weewoogudesse ärapeidetud mõtteid kaldale, mis enestes sisaldawad üheltpoolt kallist ja tarwilist ainet, kuna mõned, iseäranis kõrgele tõusnud wallatumalt wahutades, ainult kõntsa kaldale wirutawad.

Enne kui tuul ei waiki, on wõimata lainetamise tagajärgedest kokkuwõtet teha.

Kuid waikimata ei saa mööda minna lainetest ja kõntsa wirnast, mis kaldale kantult paha lõhna laiali laotab. Aeg on kõigil aru saada, et sõnade mulinaga ja „sabast tiskumisega“ asja ei paranda. Kõnts peaks teelt kõrwaldatama.

Pääle „Säde“ toimetuse wastust Jürile, kes oskas isemoodi küsimusele läheneda, kogunud endised rasked „pilke pilwed“ ähwardawas suuruses „Säde“ pää kohta. Karta on, et weel keegi Jüri „firma“ all, uuesti hoogu wõttes asjalikkuse asemel, uulitsalt kaikaga toimetuse aknast sisse wiskab . . .

„Hädaoht“ on liginenud a u p a l l i k u s t k a u g u s e s t, kus ta senini teatud põhjustel seisis, tuleliini piirkonda. Seda tõendas Jüri esimene pauk „luuawarrest“.

Miks Jüri end kaikapildumises senini „Säde'le“ aupaklikus kauguses hoidis, on mõnelegi weel saladus. Loodame, et Jüri, poleemikat kõrwale jättes, meile edaspidi seda ütleb. Ulejäänud osa selgub siis iseenesest.

Miks just „Säde“ wiimane nummer see „õnnetuseſt“ wäljawalitud punkt oli, kus puudus ſisu, ſiht, keel jne., on nüüd eſimeſe „ootamata“ hoobi järele „tillukeſes wastuſes“ („Edaſi“ nr. 83) Jüri eneſe poolt kõikide imeſtuſeks ſelgitatud.

Jüri lubab ſääl wiiſakalt wabandades, mitte enam „Säde“ ſisu ja ſihtiſi puudutada. See ütelus kinnitab weel kord Jüri „tagamõtet“. Jüril ei olnud ſisu ega ſihiga tegemiſt, waid toimetuſe liikmetega.

Wastuſes ſelgub, kus ainult pikk rida ſõnade „ſabaſt kiskumiſi“, et Jüril, waatamata kõikſugu kokkukraabitud „tõenduste“ pääle, tõepooleſt „Säde“ asjus mingit ſeiſukohta ei olnud. Kokkuwõetult wõib ſeda kolme ſõnaga ära öelda — arwuſtuſ ilma aluſeta.

Kui waadata teiſte poolt ilmunud mõttewahetuſe kirjatükke „Säde“ asjus, ſiis on igal ſääljuures oma ſeiſukoht, igal on ſisu ja ſihi kohta rida tõenduſi. Kuid mis tegi Jüri?

Kargas toimetuſe rindu kinni, ja kui wiimane tema mütſi alla ei mahtunud, ſiis „näägutas“ ta oma arwates tublisti läbi, et toimetus ei eſinenud eelmiſes numris „manifeſtiga“ *), kus ülesloetud kõik juriidiliſed, poliitiliſed, ſotſiaaliſed, majanduslikud jne. programmiliſed kawad ja lubaduſed. Eeskuju wõttes kodanluſelt, kes harilikult uue kabineti kokkuſeadmiſel kõrgeauliſes parlamentliſes kõnes niiſama teeb.

Jüri peaks teadma, et noorte ajakirjal on ſiht ja eesmärk alati olnud, mis jääb ſelleks partei ühiſel näpunäitel, toimetuſe igaſuguſe koosſeiſu pääle waatamata, ſeiſtes kõrgemal igaſugusteſt iſiklikkudeſt „mahetegemisteſt“. Rips.

*) „Säde“ uus toimetuſe koosſeis moodustati jaan. ſ. a.

„Säde“ ſöögiſedel. *)

Minu kirjatükk, mis ilmus „Edaſi's,“ nr. 74 on ſuurt rõõmu ſünnitanud ja iſegi meie „keelemuendajate“ ſüdamesſe, mis „täis tuld ja tuska“ — kippunud. See „tuli ja tuſk“ on niikaugele läinud, et on walmis oma modernismi mulle kinkima. Kuid aitäh ſm. Ain Rannaleet! Ma olen noorte poliitkaswatuſe tööpääl ja oma tööplaani keeleuuenduſt ei ole mahutanud ja ei mahuta ka niipea.

Need kirjatükid, mis on ilmunud, on iſegi juba kaunis kena kogu materjaale „Säde“ jaoks. Peaaegu igas ühes käſitatakſe noorte kirjanduſe lööküleſandeid.

Mis ſiis wõiwad linnanoored anda maanoortele ja maanoored linnanoortele?

Eſiteks: Linnanoorte pääülesanne on praegu ſelgitada ja kirjeldada omis töis noorte ühingu programmi, põhikirja ja noorteringide tegewuſt.

Teiſeks: Maal tekkiwate aruſaamatuſte ſeletus „Säde“ weergudel, andes talle „Edaſi“ juriidiliſe abi kuju.

Kolmandaks: Iſeäraliſt tähelpanu pöörata noorteringide programmi ſeletuſeks, wõttes niiſuguſe kuju, kui wenekeelſel „Kommunistitſheskaja Utſheba'l“ on, kus aruſaadawalt ja põhjalikult ära ſeletatud W. K. P. ajaloo õppimine ja ſelleks raamatute nimekiri ettetoodud. „Säde“ peab wõtma W. L. K. N. Ü. ajaloo käſituſele ja noorteringide programmis olewate küſimuſte ſelgituſe, wäljendades ſeda oma weergudel.

Siis me täidame 11. Leningradi kubermangu noorte konwerentſi reſolutſioonid, kus kirjauenduſeſt ei ole ſõnagi, aga poliitkaswatuſeſt rohkeſti. Soowitaw oleks ka Ain Rannaleetil nendega tutwuneda ja oma wilunud ſulega meile, maanoortele, kaaſa aidata, jättes modernismid jne. põrinad ülikooli kirjandusringile.

Kui teil on tarwis kirjaſaatjaid maalt, ſiis andke ka endiſt midagi teada? Miſte mõtlete teha ja milleſt kirjutada? Informeerige meid waheſt ka!

Maanoor kirjutab ſiis ja ſaab kirjutada, kui tal midagi ſüdamel walutekitawad on. See tekkib tal ſiis, kui ta tarwitades teie õpetuſt noorte ringis „Säde'ſt,“ ſattub wastuollu mõne ettetoodud faktiga.

Ta kirjeldab ſeda ſiis oma moodi ja annab oma praktiliſe arwuſtuſe — mis teile kaſuks ja talle ergutuſeks, kui noorele kirjanikule!

*) Mõttewahetuſe järjekorras.

Mul tuli rääkida mõne noorega maal, kel ſuudet mõtte edaſiandmiſeks paberil ja nad kirjutaks häämeelega midagi „Säde'ſſe“ — kuid kahjuks on neil teada „Säde“ moderniſtlik paberikorw — kuhu wanameelſed kirjatööd lendawad.

Praegu ärge lootke maanoorte pääle. Näidake end kui alustajaid — eks meie jälgi ja aita.

Aeg on lõpetada ajakirjalikku „Säde“ arwuſtuſt, nad on alati rohke arwuliſemad olnud kui kuukirjad iſe. Söötke „Säde't“ — küll „Edaſi“ iſe toitu muretſeb! Söötke lihtſalt ja rohkelt, muidu kuiwab jälle kokku noiſt modernismi kookideſt. Uheſõnaga — maamehe moodi. Andke ka rohkem ſilmapaiſtwam wälimus. Looge ſelleks noorte ſeas wõiſtlus ilusama wälimuſe pääle.

Waat ſiin on need toidud, mis ma wõin ſoowitada „Säde“ jaoks ja loodan, et ſee „menu“ läheb maksma 15—20 kop., ſest maal raha ei ole.

See on wäike poliitiline ſöögiſedel. Iluſkirjanduſliſe töötawad wälja ſelleſt wilunud ſeltſimehed. Edo Asno.

Leningradi teated.

Ehituſe wäljanäitus.

1. mail awatakſe linna muuſeumis tööliſte majade wäljanäitus. Wäljanäituſele tuuakſe kõik majade kawad, mis wiibiſid wõiſtluſel ja kinnitatud kubermangu abiandmiſe komitee poolt.

Kanaliſatſiooni tööd.

Kanaliſatſiooni remonditööd on alganud kõigis raioonides. Petrogradi raioonis waadatakſe läbi kanaliſatſioonide wõrk 6 uulitſas. Wolodarski raioonis 9 uulitſas, Keſtraioonis — ſeitſmes, Moſkwa-Narwa raioonis — wiies, Wiiburi raioonis kuues uulitſas. Töödele on koondatud praegu ligi 500 inimeſt.

Rahaſaadetuſed Soomemaalt.

Kõigis Soome posti oſakondades awati 14. aprillil rahaſaadetuſte wastuwõtmine S. N. W. Liitu.

Kirjawastuſed.

M. K. Kingiſſepas. „Klubi ajalooſt“ ilmub. Ootab ruumi. Pariiſi Kommuuna päewal toimepandud pidu kirjeldus jääb awaldamata, ſeſt ſarnaſtel kirjeldustel ei ole ſuuremat tähtſuſt.

Teie ettepaneku, ſaata ſõnumeid kohalikuſt eluſt, wõtame häämeelega wastu, ſeda enam, et ſäält meie ei ole ſaanud ühtegi teadet.

Kirjutage nagu oskate. Pidage ainult ſilmas, et meil on ruumi wähe.

Teadaanded.

Reedel, 17. apr. kell pool kaheksa õhtul on Haridusmajas (kantſeleis) ſõjawäekooli pidukommiſjoni koosolek, kuhu ilmuda palutakſe E. T. U. KUNMS'i, ſõjawäekooli ja P.-Wiiburi poole klubi ſelleks walitud ſeltſimehi. Ilmuda punktipäälſelt. Eesti büroo.

Nahwapidude mängude korraldawa kommiſjoni koosolek on reedel, 17. apr. kell 8 õhtul Haridusmajas. Ilmuda palutakſe kommiſjoni liikmeid ſm. ſm. Rähni, Luukas ja Karpa. Korrald. kom.

Ulelinnaliſi kom. noorte lihawõtteid peetakſe 18. ſ. k. p. Haridusmajas ſegaeeskawaga. Lõpuks kollektiiwſed mängud. Algus kell 8 õhtul.

Sisſepääs kõigil Eesti W. L. K. N. U. kollektiiwide ja Harmaja ringide liigetel.

Noorte ſektſ. büroo.

Haridusmaja teaatri harjutuste järjekord.

Neljapäewal, 16. aprillil kell 8 „Kaſſijaht“.

Wast. inſtruktor-organiſaator.

Täna teaatrites:

Akadeemiline riiklik draama teaater
«Волчьи души».

Akadeemil. riiklik wäike ooperi teaater
„Там, где жаворонок поет“

Riiklik ſuur draamateaater
„Заговор Императрицы“

Wastutaw toimetaja: K. Treuſeldt.
Wäljandaja: Eesti Kirjaſtuſe Ühiſus

Kubermangu rahandusoſakonnalt.

S. N. W. Liidu rahanduſe rahwakommiſſariaadi korralduſega 13. märtſ. 1925 a. on otſuſtatud:

Määrata juriidiliſtele iſikutele, kes maksuſtamiſe alla käiwad 29. oktoobri 1924 a. ſeaduſe järele, **käesolewa 1924—1925 maksuaasta pääle** alljärgnewad tähtajad ſiſſetulekumaksu ſiendamiſeks.

a) weerand (25 protſ.) wäljaarwatud maksuſt maksetakſe kahe nädala jooksul pääle teate ſaamiſt erikommiſjonilt.

b) ülejäänud ſumma maksetakſe kolmel tähtajal, ühesuguſtes osades, kahe nelja ja kuue kuu päraſt pääle eſimeſt tähtaega.

Kub. rahandusoſakond.

Kewade!! Kewade!!

Rutake kõik

„Leningradodeſhda'ſſe“ kewadeks riietuma.

Kaunis, odaw, praktilik

Kauplused:

25. Oktoobri pr., 21.
25. Oktoobri pr., 51.
Kaubahoow, Newski liin 14.
Kommiſſarowskaja, 15.
Apraksin Dwor 32.

Arge hiljaks jääge!

Sm. W. Kingiſſepa nimeline Eesti tööliſte Haridusmaja.

Reedel, 17. aprillil ſ. a.

Köne-õhtu.

Aine:
Leena ſündmuſed 1912 a.
Köneleb Jkmelt.

Pääle köne kinopilt meie tööſtuſeſt, **„Sm. Woskowi nimeline wabrik“** ühes ſelgitustega.

Algus kell 8 õhtul.

Oſawõtt waba kõikidele. Pääſetähed kinole 10 kop.

Sm. W. Kingiſſepa nimeline Eesti tööliſte Haridusmaja.

Puhkepäewal, 19. aprillil ſ. a.

Kino-etendus „Waenlaſed“
(Bparn)
Kino romaan tſaari ajaſt.
Algus kell 7 ja kell 9 õhtul.

Puhkepäewal (esmaspäewal), 20. apr.
Päewane kino-etendus „Abort“
Teaduslik film.
Algus kell 1 ja 1/2 3 päewal.
Hinnad mõlemil kino etendustel alandatud. Wõõrastel 30 kop, liikmetel 25 kop.

Õhtul, 20. aprillil.
Teaatri-õhtu „Kaſſijaht“
Komöödia 4 waat. Algus kell 8 õht.
Lõpuks kollektiiwſed mängud.
Hinnad 30 kop. kuni 1 rublani.

Kuremaa aſunduſ.

Trotski kreiſis, Leningradi kub. wõtab „Edaſi“ pääle tellimiſi wastu **ſm. Leebret.**

Punaſes nurgas ja Rääbiſe koolimajas kooliõpetaja **Walk.**

Petr.-Wiiburi poole Eesti tööliſte klubi.
Puhkepäewal, 19. aprillil kell 8 õht.
Suur
pidu-õhtu
Näidend:
„Kullupuu Juku“
Koomiline ooper.
Kontſert oſas — uudis.
Juhatus

Eesti Kirjaſtuſe Ühiſuſe Põhja-Düüna oſakond Opaarinos.

1) Wõtab wastu tellimiſi „Edaſi“, „Oraſe“, „Säde“ ja „Põllumehe“, kui ka igaſuguſe eeſtikeelſe kirjanduſe pääle;
2) wõtab wastu Eesti Kirjaſtuſe Ühiſuſe liikmeid ja liikmemakſu;
3) annab „Edaſi“ tellijatele hinnata otſekoheſt juriidiliſt abi, annab nõuandeid ja kirjutab maksuta palwekirjaſid ja kõikſuguſeid järelpärimiſi walitſuſlikkudeſſe ja ſeltskondlikkudeſſe aſutustesſe, ſaadab büroo liikmeid tõlkidena kohtuſſe ja teiſteſſe aſutustesſe;
4) annab ſeletuſi ja nõuandeid kohalikkudele haridusliikudele aſutustele ja haridustegelaſtele kõikides kultuurharidusliku elu küſimistes;
5) juhatab ajalehe ringide tööd ja warustab neid tarwiliſte juhtnööridega.

On wõimaldatud ajalehtede ja kirjanduſe tellimine järelmakſu pääle ja wõlgu.

Kõigis oma elus ettetulewates küſimustes wõib aſunik pöörata oſakonna büroo poole, kus ta tarwiliſi ſeletuſi ja abi ſaab.

Oſakonna büroo juhataja — E. K. U. täieõigusline eſitaja K. Walge.
Büroo liikmed: Ed Uba, M. Eibach, Fr. Ruus.
Sekretäär: Osk. Keelus.

Woltſhinski aſunduſes

Luuga kreiſis ja ümbruskonnas wõtab **„Edaſi“** pääle tellimiſi wastu kooliõpetaja **ſm. R. Kaowits.**

L. T. K. Ülikooli poolt pannakſe toime pidu-õhtud:

19. apr. Simanowi aſunduſes ja 20. apr. Kordanowa aſund., Plüſſa wallas, Luuga kreiſis

Pidu eeskawa:
1) Köne linna- ja maawaheliſeſt ſidemeſt.
2) Uſuwastaline näitemäng.
3) Nalja ettekanded.

Waheaegadel mängib puhkpillide koor. Lõpuks kollektiiwſed mängud.

Tikopeſa aſunduſes

wõtab „Edaſi“, „Oraſe“ ja „Säde“ pääle tellimiſi wastu

Aleksander Kaſt.

Dr. Grünberg Wostanije (end. Snamensk.) uul. nr. 2, 25. Oktobri prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastuwõte iga päew kella 9—12 h. m. a kella 4—8 õhtul; naiſterahwaſtele eraldi. Praegusaja arſtimisabinõud. **Sifilis** (914 ja t.) ja **tripper** (terawak. ja krooniline). Sguorgaanide igakülgne arſtimine.

Erihaigemaja, ſiſemiſe-, naiſte-ſünnitamiſe-, lõike-, hamba-, kurgu-, kõrwa-, nina- ja ſuguhaigused. **Sifilis** (606—914), põiehaigused, **tripper.** Wastuwõtte tunnid eriaſadel hom. k. 9 kuni õh. k. 9 3. Juuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Kusnetski haigemaja Kusnetſhnõi, 7, telef. 180—52. Wastuwõtm. kõikides ſpetſ. profeſſorite ja aſſiſtentide poolt kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alaliſed woodid (naiſtehaigused ja ſünnitamine). Raskeſaigſete konſult. **Uuematel met.** järelwaatamine ja arſtimine. **Sifilis** 606 914 **tripper** terawa ja krooniline. **Ingnwõimetus** maſſ. ja elektriſ., hambaarſtiim. ja kunſtiline hamb. Arſtide kutſum. kodu.

Типография Коминтерн, Государственное изд., Екатерингофский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 8554.